

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
Str. Alecu Russo, nr.13-19, et.5, ap.11, sector 2, București, 020 522

Telefon: +40 21 316 7565 / +40 21 316 7557

Fax: +40 21 316 7552

Web: www.crimelecomunismului.ro

E-mail: office@iiccr.ro

Către

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

Secția de urmărire penală și criminalistică

Domnului procuror Iuliu Molcuț

La 9 august 2007, IICCR (Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului din Romania; în 2009 IICCR a fost comasat cu Institutul Național pentru Memoria Exilului Românesc, rezultând o nouă instituție, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc – IICCMER) a depus la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția Parchetelor Militare o sesizare penală cu privire la faptele săvârșite de către Gheorghe Enoiu, fost ofițer în Securitate și director al Direcției de anchete penale a Securității între anii 1963 și 1967. Faptele care i-au fost imputate fostului ofițer din Securitate au constat, în principal, în cercetarea abuzivă, de către acesta și ofițerii din subordine, a unui număr foarte mare de persoane, arestate pentru opoziția lor față de regimul comunist. În timpul anchetelor, Gheorghe Enoiu și subordonații lui au folosit ca metode de „interogatoriu” tortura fizică și psihică a celor arestați, precum și izolarea și înfometarea acestora sub acuzația de a fi comis acte ostile regimului comunist. Urmările acestor metode au fost vătămarea corporală gravă a arestaților, decesul sau sinuciderea unui număr mare de persoane în timpul anchetelor, precum și condamnarea abuzivă a unor oameni nevinovați sau internarea administrativă a arestaților a căror vinovăție nu a putut fi probată prin metode proprii de către organele de anchetă ale Securității.

Prin adresa nr. 841 din 6 martie 2008 a Ministerului Public (Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția Parchetelor Militare), IICCMER a fost informat de stadiul acestei sesizări, precum și al celor din 4 decembrie 2006 (*privind ofițerii de Securitate care au recrutat minori ca informatori*) și 22 mai 2007 (*referitoare la actele inumane și de tortură comise de foștii angajați militari sau civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor din perioada 1948-1989*). Potrivit acestei adrese, sesizările depuse de către Institut au făcut obiectul cercetărilor în dosarele 35/P/2006, 68/P/2006 și 82/P/2007, iar la 9 octombrie 2007 toate aceste dosare au fost conexe într-un dosar intitulat generic „Procesul Comunismului” (dosar 82/P/2007). La acest dosar au mai fost adăugate și o serie de denunțuri sau plângeri penale formulate de foști deținuți politici ori de urmași ai victimelor comunismului. Prin aceste denunțuri sau plângeri au fost

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
Str. Alecu Russo, nr.13-19, et.5, ap.11, sector 2, București, 020 522

Telefon: +40 21 316 7565 / +40 21 316 7557

Fax: +40 21 316 7552

Web: www.crimelecomunismului.ro

E-mail: office@iiccr.ro

sesizate un număr de fapte prevăzute de legea penală comise începând cu anul 1945 de conducătorii de partid și de stat comuniști din România, inclusiv prin folosirea forțelor de represiune din subordinea acestora.

Prin ordonanța nr. 82/P/2007 din 31 iulie 2008, colonelul magistrat Levanovici Mircea, procurorul militar care avea în lucru dosarul 82/P/2007, a dispus *declinarea competenței soluționării cauzei privind „Procesul Comunismului” în favoarea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de urmărire penală și criminalistică*. Acest dosar a fost înregistrat la Secția de urmărire penală și criminalistică cu nr. 1304/P/2008.

Principalele argumente care au stat la baza adoptării acestei soluții, așa cum se menționează în ordonanța nr. 82/P/2007, au fost: „schimbările legislative survenite după înregistrarea dosarului (anume modificarea alin. 2 – 5 ale art. 35 din Codul de procedură penală, prin Legea nr. 356/2006, coroborată cu dispozițiile Legii nr. 293/2004 privind Statutul funcționarilor publici din Administrația Națională a Penitenciarelor, referitor la care este de menționat decizia nr. XXVI/2007 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secțiile Unite) precum și rezultatul investigațiilor efectuate în privința subordonării din punct de vedere administrativ a penitenciarelor, coloniilor și unităților de muncă din perioada 1949-1989 (a se vedea adresa nr. 1504/29.05.2008), se impune analizarea aspectelor vizând parchetul competent să continue și să definitiveze cercetările în cauză. Astfel, sub aspectul competenței după calitatea persoanei, se constată că în speță sunt sesizate fapte prevăzute de legea penală săvârșite de civili (în principal conducători de partid și de stat comuniști, dar și alți activiști de partid și ai structurilor administrative locale, personal al Serviciului Secret de Informații, colaboratori ai Securității, ș.a.) foști militari, actualmente civili prin efectul legii (este cazul foștilor generali, ofițeri și subofițeri și din sistemul penitenciar, care după intrarea în vigoare a Legii nr. 360/2002 privind Statutul polițistului și respectiv a Legii nr. 293/2004 privind Statutul funcționarilor publici din Administrația Națională a Penitenciarelor au devenit funcționari publici cu statut special) și militari (generali, ofițeri și subofițeri din Securitate). Dacă, în funcție de calitatea făptuitorilor, competența ar reveni în principiu parchetelor militare pentru faptele săvârșite de generalii, ofițerii, subofițerii din Securitate și ai trupelor de Securitate, pentru faptele comise de toate celelalte categorii de persoane competența ar aparține parchetelor civile. Este însă de observat că faptele ce fac obiectul prezentului dosar, indiferent de calitatea făptuitorilor, sunt conexe în înțelesul preve. art. 34 C.p.p. neputându-se opera disjungerea. Pe de altă parte, prin efectul disp. art. 35 C.p.p. <<dacă una din instanțe este civilă iar alta militară, competența revine instanței civile>> (alin. 2) iar <<dacă

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
Str. Alecu Russo, nr.13-19, et.5, ap.11, sector 2, București, 020 522

Telefon: +40 21 316 7565 / +40 21 316 7557

Fax: +40 21 316 7552

Web: www.crimelecomunismului.ro

E-mail: office@iiccr.ro

instanța militară este superioară în grad, competența revine instanței civile echivalente în grad cu instanța militară>> (alin. 2). Mai este de remarcat că, în raport de calitatea unora dintre persoanele reclamate, generali, membri ai Guvernului, un senator, competența ar reveni Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Față de cele expuse, având în vedere și prev. art. 45 C.p.p. se constată că în speță, competența de cercetare și soluționare a cauzei revine Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de urmărire penală și criminalistică”.

Ca urmare a acestei ordonanțe, dosarul a fost înregistrat la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de urmărire penală și criminalistică cu nr. 1304/P/2008, fiind repartizat procurorului Iuliu Molcuț.

De la data depunerii sesizării penale, 9 august 2007, și până în prezent, experții Institutului au continuat investigațiile în cazul Gheorghe Enoiu, reușind să identifice și să facă fotocopieze dosarului profesional al fostului colonel din Securitate. Acest dosar conține documente întocmite de fostele structuri ale statului comunist, rapoarte și autobiografii ale lui Gheorghe Enoiu, care probează actele de tortură și tratamentele inumane menționate în sesizarea din 9 august 2007 și în lucrările memorialistice ale foștilor deținuți politici. În aceste documente, și în special în *Raportul către tovarășul Președinte al Consiliului Securității Statului din 28 noiembrie 1967*, Gheorghe Enoiu prezintă pe larg acțiunile și anchetele la care a participat în perioada 1949-1967.

Gheorghe Enoiu s-a născut la 4 noiembrie 1927 în satul Mănicești, comuna Băiculești, județul Argeș. După terminarea școlii primare în localitatea natală, în 1942, se stabilește în București, intrând în același an ucenic la Tipografia CFR Filaret. În următorii ani, a absolvit Școala de ucenici și arte grafice din București (1942-1945) și Liceul teoretic nr. 1 Sfântul Sava din București, la forma de învățământ seral. În cadrul Tipografiei CFR Filaret va lucra ca ucenic, iar din 1947 ca funcționar la Birourile Tipografice (impiecat de birou la contabilitate). Din punct de vedere al activității politice, Gheorghe Enoiu a fost pentru o scurtă perioadă de timp membru al organizației de tineret a Partidului Social Democrat, iar în decembrie 1945 s-a înscris în Partidul Comunist Român. Între anii 1945 și 1949, acesta a participat din postura de membru al Sindicatului CFR, controlat de către reprezentanții Partidului Comunist, la toate acțiunile antidemocratice întreprinse de PCR împotriva statului român, și în special la manifestațiile din 24 februarie 1945 și 8 noiembrie 1945. Toate acestea acțiuni antidemocratice au avut drept consecințe demisia guvernului Nicolae Rădescu și instalarea guvernului procomunist condus de dr. Petru Groza, precum și consolidarea Partidului Comunist, în paralel cu anihilarea oricărei forme de opoziție democratică.

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
Str. Alecu Russo, nr.13-19, et.5, ap.11, sector 2, București, 020 522

Telefon: +40 21 316 7565 / +40 21 316 7557

Fax: +40 21 316 7552

Web: www.crimelecomunismului.ro

E-mail: office@iiccr.ro

Participarea la toate aceste acțiuni antidemocratice nu a trecut neobservată. Gheorghe Enoiu a fost propus, la 25 martie 1949, de către organizația PMR – CFR pentru a urma cursurile Școlii profesionale a Direcției Generale a Securității Poporului, în vederea încadrării lui în Securitate. După absolvirea acestei școli, Gheorghe Enoiu a fost încadrat în Direcția de anchete penale a Securității ca funcționar operativ (anchetator). Încă din primii ani de activitate, acesta s-a remarcat, după cum se menționează în acest dosar, prin abilitățile sale de a cuprinde orice muncă de anchetă sau de birou și de a rezolva „întotdeauna și la timp lucrările” care îi erau încredințate (Dosar 25, filele 22, 274, 280). În cadrul Direcției de anchete penale a Securității, Gheorghe Enoiu a avut funcțiile de anchetator (1 august 1949 – 1 februarie 1951), șef Birou „problema Culte” (organizații religioase) din Serviciul III (1 februarie 1951 – 1 mai 1953), loțiitor șef Serviciu (1 mai 1953 – 1 mai 1958), șef Serviciu II (1 mai 1958 – 1 octombrie 1960), loțiitor director Direcția de anchete penale (1 octombrie 1960 – 1 octombrie 1963), director Direcția de anchete penale (1 octombrie 1963 – 21 iunie 1967). În tot acest interval de timp, Gheorghe Enoiu a participat la majoritatea anchetelor, remarcându-se prin bestialitatea cu care își tortura victimele. Acesta a participat la ancheta lotului Vasile Luca, a studenților arestați în perioada noiembrie – decembrie 1956, a membrilor grupărilor de partizani din anii '50, a credincioșilor diferitelor culte, precum și a celor implicați în Jaful Băncii de Stat a RPR din iunie 1959, foști membri ai PCR din ilegalitate.

Foștii deținuți își amintesc că, în timpul anchetelor, Gheorghe Enoiu obișnuia să se înfășoare într-un cearceaf pentru a nu se murdări de sângele celor torturați. Metoda lui favorită de interogatoriu era lovirea deținuților cu pumnii și picioarele, mai ales în cap, până când aceștia recunoșteau faptele ce le erau imputate. Paul Goma menționează că în perioada noiembrie – decembrie 1956 studenții arestați în urma revoluției maghiare din octombrie 1956 au fost torturați personal de către Gheorghe Enoiu, iar pe unul dintre colegii lui de facultate, Negrea Ștefan, „l-a bătut în cap, în cap, în cap, până a înnebunit și s-a spânzurat la Gherla”, ca urmare a bătăilor suferite în timpul anchetelor.

Într-un Raport către Președintele Consiliului Securității Statului din 28 noiembrie 1967, Gheorghe Enoiu arată, sub proprie semnătură, unele dintre anchetele la care a participat, precum și recompensele și medaliile pe care le-a primit, în urma rezultatelor obținute. Colonelul de Securitate recunoaște în pasajul introductiv la acest raport că se numără printre cei care „în decursul anilor am încălcat legalitatea, am săvârșit abuzuri aducând prejudicii unor cetățeni nevinovați” (Dosar 25, fila 25). Referitor la ancheta lotului Vasile Luca, Gheorghe Enoiu menționează că, în luna august 1952, „în baza ordinului generalului mr. Mazuru, col. Butyka Francisc și cu participarea lor și a noastră a

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
Str. Alecu Russo, nr.13-19, et.5, ap.11, sector 2, București, 020 522

Telefon: +40 21 316 7565 / +40 21 316 7557

Fax: +40 21 316 7552

Web: www.crimelecomunismului.ro

E-mail: office@iiccr.ro

anchetatorilor mulți dintre cei arestați au fost bătuti crunt. Ni s-a spus că este dispoziție dela conducere să se ia aceste măsuri fără să ni se indice de la cine. Ministru era tovarășul Drăghici, adjunct tov. Pintilie”. Alte anchete la care a participat sunt indicate în același raport. La fila 71 a acestui dosar, Enoiu declară că a *„participat efectiv alături de alți tovarăși la lichidarea și anchetarea”* grupărilor de partizani Korosverdi din Oradea, Purnichi din Pitești, Lupșa Szorvas, Cornelia Gheorghe din Brașov și Galați, Teodor Șuşman, Capotă și Cutean din Cluj, Arsenescu din Pitești, Motrescu și Vatamaniuc din Suceava *„și multe altele”* (Dosar 25, fila 71). Tot în acest raport, fostul ofițer din Securitate recunoaște că a participat la anchetarea, *„de foarte multe ori”* în grupe conduse de către el, a mai *„mulți conducători de culte și secte și mulți membri ai unor organizații subversive din București și de pe teritoriul țării”* (Dosar 25, fila 72). Gheorghe Enoiu menționează în același raport către președintele Consiliului Securității Statului că *„nu voi arăta toate acțiunile la care am participat fiindcă intenționez să vi le prezint într-un memoriu separat, dar vă asigur Tovarășe Președinte că am muncit zi și noapte, că în orice moment am fost animat de sentimente de a munci mai bine, de a lovi, cu toată hotărârea în dușmanii adevărați, de a respecta legalitatea”* (Dosar 25, fila 72).

Participarea la toate aceste acțiuni de reprimare fizică a opozanților, reali sau imaginari, ai regimului comunist este prezentată de către fostul ofițer de Securitate drept o „fericire” personală, considerându-se în același timp apt de a lupta contra dușmanului: *„Am avut fericirea ca în majoritatea celor optsprezece ani și ceva, să lucrez în problema legionară, bande, culte și secte și contraspionaj și acțiunile la care am participat ca lucrător sau le-am coordonat ca șef îmi dau acea mândrie a unei datorii de luptă împlinite [...] mă consider destul de tânăr și consider că mai pot lupta – și m-am considerat pe linia l-a de luptă contra dușmanului”* (Dosar 25, fila 71).

Pentru aceste acțiuni în slujba regimului comunist, fostul ofițer a fost recompensat, în repetate rânduri, cu sume echivalente salariului său și medaliat cu ordine și medalii pentru *„rezultatele excepționale obținute în apărarea orânduirii sociale și de stat”* cum ar fi identificarea și arestarea unor *„organizații subversive care au desfășurat pe teritoriul Republicii Populare Române acțiuni criminale de spionaj, teroare, uneltiri contra ordinii sociale și de stat”* (Decret nr. 155/1959, fila 13). Într-una din Expunerile de motive din Decretul nr. 155 se precizează că *„de asemeni au fost identificate și făcute inofensive unele elemente dușmănoase care se ocupau cu răspîndirea de manifeste și scrisori anonime, în care se defăimau realizările obținute pînă în prezent”*. Iar *„în urma anchetei făcute, parte din cei arestați fiind trimiși în justiție au fost condamnați la închisoare pe diferite termene”*. Această Expunere de motive se încheie cu următoarea propunere a lui Alexandru Drăghici: *„pentru priceperea și*

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
Str. Alecu Russo, nr.13-19, et.5, ap.11, sector 2, București, 020 522

Telefon: +40 21 316 7565 / +40 21 316 7557

Fax: +40 21 316 7552

Web: www.crimelecomunismului.ro

E-mail: office@iiccr.ro

devotamentul de care au dat dovadă în această acțiune, propun ca ofițerilor care au participat la aceste misiuni și care s-au evidențiat în mod deosebit să li se confere ordine și medalii ale Republicii Populare Romîne” (Decret 155/1959, fila 15). În urma acestei propuneri, Gheorghe Enoiu, ca și alți ofițeri din conducerea Direcției de anchete penale, a fost decorat cu Ordinul „Pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii sociale și de stat”, clasa a III-a.

Folosirea de către Gheorghe Enoiu a unor mijloace de anchetă ilegale (de constrângere fizică și morală) a fost indicată și în rapoartele interne ale Securității și ale Partidului Comunist Român. Aceste rapoarte au fost redactate în anii 1967 și 1968, în urma cercetării de către o comisie a PCR a abuzurilor din anii cincizeci și, în special, a cazurilor ale căror victime au fost membri ai Partidului Comunist Român, loturile Vasile Luca și Lucrețiu Pătrășcanu.

În Hotărârea organizației de bază a PCR nr. 15 din Consiliul Securității Statului din 14 noiembrie 1967, activitatea Direcției de anchete penale și a fostului ei șef sunt prezentate astfel: *„Deosebit de negative trebuiesc apreciate și cazurile în care în munca de anchete penale s-au folosit și mijloace nepermise ca: presiuni fizice și morale. De această situație o răspundere principală revine TOV Enoiu Gheorghe care nu numai că a tolerat dar el însuși a folosit asemenea metode de intimidare, contrar oricăror norme de muncă”* (Dosar 25, fila 74). Ancheta prin mijloace violente (de constrângere fizică și morală) a celor arestați de către Gheorghe Enoiu este precizată și într-un Referat al Ministerului de Interne din 14 februarie 1974: *„Din analiza făcută s-a constatat că în perioada 1952-1953, cu prilejul anchetării unor persoane, [Gheorghe Enoiu] a încălcat în mod grav legalitatea socialistă, folosind metode brutale de constrângere fizică și morală care nu aveau nimic comun cu realitatea”* (Dosar 25, fila 117). Caracterul violent al acestuia era cunoscut superiorilor săi încă de la începutul anilor cincizeci. Într-o referință a șefului Serviciului I, în cadrul căruia lucra Gheorghe Enoiu, se menționează pe lângă aspectele pozitive (anchetarea unor arestați cu o pregătire culturală și politică mai ridicată) și unele dintre cele negative: *„Totuși este o fire impulsivă, nu poate să-și stăpânească nervii în fața arestatului și are eșiri [ieșiri] nervoase”* (Dosar 25, fila 271).

Considerăm important să precizăm că Gheorghe Enoiu, așa cum reiese din această scurtă prezentare și din documentele existente în dosarul pe care vi-l trimitem, a avut un rol esențial în reprimarea fizică a celor considerați „dușmani ai poporului” de către regimul comunist, atât în mod direct cât și indirect. Ca șef problemă, șef Birou, adjunct șef Serviciu, șef Serviciu, loțiitor al Direcției de anchete penale și director al aceleiași direcții, **Gheorghe Enoiu a avut drept atribuții repartizarea persoanelor ce urmau să fie anchetate, aprobarea planurilor de anchetă prezentate de către**

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
Str. Alecu Russo, nr.13-19, et.5, ap.11, sector 2, București, 020 522

Telefon: +40 21 316 7565 / +40 21 316 7557

Fax: +40 21 316 7552

Web: www.crimelecomunismului.ro

E-mail: office@iiccr.ro

anchetatori și chiar participarea la aceste anchete. Printre atribuțiile lui de șef al Direcției de anchete s-a numărat și aprobarea referatelor de internare în colonii de muncă sau a celor de fixare a locurilor de muncă obligatorii pentru persoanele anchetate și a căror vinovăție nu a putut să fie probată, chiar în urma metodelor violente de anchetă folosite.

IICCMER consideră că instrumentarea în justiție a cazului Enoiu este posibilă întrucât acesta a încălcat, conform probelor adunate de Institut, legile României aflate în vigoare în timpul comiterii faptelor, precum și legislația internațională. Faptele lui Gheorghe Enoiu pot fi încadrate drept crime împotriva umanității, iar acestea sunt considerate imprescriptibile, indiferent de momentul comiterii, conform Convenției Organizației Națiunilor Unite asupra imprescriptibilității crimelor de război și a crimelor împotriva umanității (Rezoluția Adunării Generale ONU, nr. 2391 din 26 noiembrie 1968), pe care România a ratificat-o în 1969.

Vă transmitem dosarul profesional al lui Gheorghe Enoiu și Decretul nr. 155/1959, identificate de către experții IICCMER, în completarea materialului probator din dosarul 1304/P/2008.

În încheiere, vă rugăm să ne precizați stadiul în care se află acest dosar și dacă au fost audiați Gheorghe Enoiu și martorii menționați în sesizarea din 9 august 2007. Totodată, vă solicităm să ne transmiteți o copie după audierea lui Gheorghe Enoiu și a altor ofițeri din Securitate.

Cu deosebită considerație,

Președinte executiv

Ioan STANOMIR

**Expert Departamentul societate, economie și instituții
Dumitru LĂCĂTUȘU**